

Jaarplan 2017

Inspelen op nieuwe kansen

Ons 10-puntenplan voor 2017

GROEN
ONTWIKKEL
F O N D S
B R A B A N T

Woord vooraf

Voor u ligt het **10-puntenplan** van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV voor **het jaar 2017**.

Het Groen Ontwikkelfonds is tweeëneenhalf jaar geleden opgericht door de provincie Noord-Brabant. Met als ambitie én opdracht om voor 2027 een robuust Natuurnetwerk Brabant (NNB) te realiseren.

Een stevige klus, maar zeker niet onmogelijk. Om elk jaar weer dichterbij ons doel te komen moeten wij ons voortdurend afvragen welke stappen daarvoor nodig zijn en hoe wij die kunnen zetten.

Voor 2017 hebben we deze stappen samengevat in een krachtig, concreet en realistisch 10-puntenplan.

Het 10-puntenplan heeft het motto *‘inspelen op nieuwe kansen’* meegekregen. Een bewuste keuze. We hebben namelijk vastgesteld dat, ondanks de aantrekkelijke randvoorwaarden en de al verrichte inspanningen, er meer nodig is om de realisatie van het Brabantse natuurnetwerk te versnellen. We kunnen niet volstaan met te wachten op nieuwe aanvragen. We moeten zelf de boer op!

Vandaar onze keuze voor het proactieve *‘inspelen op nieuwe kansen’*. Geen woorden, maar natuurdaden!

Namens het kernteam van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV,
Anne, Tom en Mary

Ons 10-puntenplan voor 2017

Wat wil het Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2017 voor elkaar krijgen?

1. Doe eens gek!

Wil je tot vernieuwing komen, dan is lef gevraagd. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant daagt ondernemers, organisaties, particulieren en overheden uit om nieuwe combinaties van ondernemerschap en natuur te bedenken en uit te voeren. We werken graag actief mee aan de realisatie van deze plannen. Met subsidie, maar ook anderszins. Want nieuwe initiatiefnemers vragen mogelijk een andere ondersteuning van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Een lening? Een garantstelling? Of kant-en-klaar ingerichte natuur als een duurzame belegging van privaat geld?

2. Grond voor experimenten

Het Groen Ontwikkelfonds heeft niet alleen geld beschikbaar om (potentiële) partners in beweging te brengen, maar ook grond. In 2017 stellen we 50 hectare beschikbaar voor nieuwe, verfrissende ideeën die helpen om het Ondernemend Natuurnetwerk tot stand te brengen.

3. Minder bureaucratie

Samen met de provincie Noord-Brabant passen we de randvoorwaarden aan om kansgericht nieuwe natuur te realiseren. Initiatiefnemers krijgen, uiteraard onder de voorwaarde dat zij natuurdoelen realiseren, meer ruimte om 'buiten de lijntjes' te kleuren. Concreet: 'buiten de lijntjes' van de huidige ambitiekaart en de verordening ruimte. Het Groen Ontwikkelfonds maakt een inspiratieboek met aantrekkelijke voorbeelden en ideeën.

4. Nieuwe deelnemers werven

Om het natuurnetwerk in Brabant voor 2027 te kunnen realiseren hebben we naast onze vaste manifestpartijen ook nieuwe deelnemers nodig, die samen met het Groen Ontwikkelfonds gaan investeren in het aanleggen van nieuwe natuur.

In 2017 gaan we daarover in gesprek met onder meer de Brabantse gemeenten.

5. Investeren in ecologische verbindingzones

Wij hebben vastgesteld dat de aanvragen voor ecologische verbindingzones fors achterblijven bij onze ambitie. Als reactie daarop hebben wij het investeringsreglement vereenvoudigd, de werkwijze aangepast en het subsidiepercentage, onder voorwaarden, verhoogd naar 75%. Daarnaast moeten we ook hier

de regels simpeler en makkelijker uitvoerbaar maken. Daar gaan we, samen met de provincie, mee aan de slag.

6. Geld van derden

Om plannen te kunnen uitvoeren is, naast bijdragen van de initiatiefnemer en het Groen Ontwikkelfonds, soms ook geld van derden nodig. In 2017 wordt onderzoek gedaan naar onder meer de kansen van Co2-compensatie, habitatbanking, samenwerking met groene ondernemers, Europese subsidies en bestaande natuurcompensatieverplichtingen.

7. Subsidiekaart op orde en één loket

Sinds de start van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is duidelijk dat de subsidiekaart, op basis waarvan initiatiefnemers aanvragen doen, niet op orde is. Samen met de provincie Noord-Brabant wordt gewerkt aan een nieuwe kaart, die medio 2017 wordt gepresenteerd. Onze ambitie is bovendien om één loket in te richten waar initiatiefnemers met hun plannen terecht kunnen en waar zij een sectoroverstijgend antwoord krijgen.

8. Teamwork stimuleren

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is een netwerkorganisatie en heeft geen personeel in dienst. Het samenstellen van een team met voornamelijk ingehuurd medewerkers leidt niet automatisch tot ideaal samenspel. Immers, de medewerkers komen elkaar niet als vanzelf tegen. Omdat wij teamwork zien als de basis van een lerende (netwerk)organisatie als het Groen Ontwikkelfonds besteden wij in 2017 extra aandacht aan onder meer het creëren

van gezamenlijke werkplekken, de structuur en de frequentie van werkoverleggen en het organiseren van informele activiteiten.

9. Blijvende aandacht voor bedrijfsvoering

Voor 2017 staan de jaarlijkse update van het risicomanagementprotocol en de jaarlijkse evaluatie van de dienstverleningsafspraken met (clusters van) provincie Noord-Brabant op de agenda.

Met name de evaluatie van de wijze waarop de financiële ondersteuning van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is geregeld verdient aandacht. Zeker nu er vanwege een reorganisatie binnen de ambtelijke provinciale organisatie geen duidelijkheid is over de toekomstige ondersteuning.

10. Zegt het voort!

Onze communicatiestrategie beweegt van vooral eenrichtingsverkeer (informeren van anderen over wie wij zijn en wat wij doen) naar meer tweerichtingsverkeer (inspireren, dialoog aangaan en samenwerken met overeenstemming als doel)

In 2017 blijven we maandelijks een nieuwsbrief versturen, maken we een inspiratieboek, gaan wij samen met onze manifestpartners gerichte bijeenkomsten organiseren voor hun achterban en ontwikkelen we campagnes die tot doel hebben om vernieuwende en frisse ideeën los te maken bij ondernemers, overheden, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen.

Toelichting op 10-puntenplan

1) Doe eens gek

Einstein zei ooit: “Iemand die nooit een fout heeft gemaakt heeft ook nooit iets nieuws geprobeerd”. Wij zijn van mening dat vernieuwing noodzakelijk én mogelijk is bij het realiseren van nieuwe natuur. En om tot vernieuwing te komen moet je af en toe eens iets uitproberen.

Nieuwe ontwikkelingen, producten en diensten laten zich niet altijd voorspellen. Wij hopen dat in 2017 gerealiseerd wordt/is:

1) **het eerste Brabantse Voedselbos startklaar.** De Brabantse Milieufederatie trekt hier hard aan. Wij helpen graag mee om dit mogelijk te maken. Een voedselbos is een goed voorbeeld van een Ondernemend Natuurnetwerk.

Wij laten ons in 2017 graag verrassen door initiatiefnemers met goede plannen voor nieuwe combinaties van ondernemerschap en natuur. Uiteraard werken we actief mee aan de realisatie van deze plannen;

2) **de eerste ondernemer die het Groen Ontwikkelfonds Brabant niet om een subsidie vraagt, maar op een andere wijze van ondersteuning.** Een lening bijvoorbeeld. Of verruiming van de mogelijkheden op het gebied van ruimtelijke ordening.

Wij werken graag mee om dit mogelijk te maken.

3) **de start van een pilot waarbij, op basis van een concrete businesscase, kant-en-klare nieuwe natuur wordt aangeboden.** Uiteraard met een beoogde afnemer in het vizier.

Mogelijk kan dit een motor worden voor de realisatie van nieuwe natuur. Het komt in ieder geval tegemoet aan de behoefte van mensen die wel natuur willen kopen maar niet zitten te wachten op de rompslomp die het maken van natuur met zich meebrengt.

2) Grond voor experimenten

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is opgericht als een subsidieloket. Onze 'bruidsschat' was en is geld en grond. In onze businesscase is verkoop van alle grond het uitgangspunt, om vervolgens de opbrengst ervan in te zetten als subsidies voor nieuwe projecten. Daarmee maken we de cirkel rond.

Grond is echter ook ook een krachtig instrument om rechtstreeks (natuur)doelen mee te realiseren. In 2017 wordt grond daar vaker voor ingezet.

Dat doen we op vier verschillende manieren:

- 1) rekening houdend met wat manifestpartijen daarover hebben vastgelegd, maken wij voor heel Brabant een gebiedsgerichte grondstrategie. Daarin bepalen we in welke gebieden we gronden gaan aankopen, in welke gebieden we gaan verkopen en in welke gebieden we (voorlopig) niets doen;
- 2) eind 2016 zijn we gestart met een pilot, waarbij we (agrarische) ondernemers uitdagen om met nieuwe, verfrissende ideeën te komen over hoe natuur en ondernemerschap (agrarisch of anderszins) geïntegreerd kunnen worden. Daarbij staan naast het realiseren van natuurdoelen ook aanvullende verdienmodellen centraal. Voor de pilot, die in 2017 tot afronding komt, is ongeveer 50 hectare grond beschikbaar, binnen en buiten het Natuurnetwerk Brabant. Indien succesvol willen we dit ook op andere locaties in gang zetten. Het zou daarmee een nieuwe motor voor het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant kunnen worden. We zijn met de HAS in gesprek over monitoring van de resultaten en het ontsluiten van de opgedane kennis;
- 3) In 2016 hebben we voor het eerst inhoudelijke voorwaarden gekoppeld aan de verpachting van grond. Gevolg is dat bij de gunning van pachtcontracten niet langer de prijs allesbepalend is, maar ook het duurzame gebruik van de grond wordt meegewogen. Dit (certificerings)systeem willen we in 2017 verder optimaliseren en proactief uitdragen naar in ieder geval alle publieke grondeigenaren in Brabant. Als alle gemeenten dit voorbeeld volgen maken we een forse verbeterslag.

Tot zien we veel heil in de nieuwe kavelruilregeling, die per 1 januari 2017 onderdeel gaat uitmaken van het Investeringsreglement. Hopelijk leidt deze nieuwe regeling tot kleine en grote grondruilen in Brabant en wordt daarmee een solide basis gelegd voor het realiseren van nieuwe natuur.

3) Minder bureaucratie

Kansgericht natuur realiseren? Het klinkt als een open deur. En dat is het eigenlijk ook. De eenvoud van het idee laat, gelukkig ook maar, niet zien hoe moeilijk om het in de wereld van wet- en regelgeving en ingesleten werkwijzen voor elkaar te krijgen.

Onze ambitie is tweeledig:

1) **minder bureaucratie**. Samen met de provincie wordt gewerkt aan aanpassing van de randvoorwaarden om kansgericht nieuwe natuur te realiseren. Dit staat op de planning voor februari 2017. Kern van de wijziging is dat initiatiefnemers, uiteraard onder de voorwaarde dat zij natuurdoelen realiseren, ruimte krijgen om 'buiten de lijntjes' te kleuren. 'Buiten de lijntjes' van de

huidige ambitiekaart en verordening ruimte. Om initiatiefnemers hierbij uit te dagen maken we een inspiratieboek met goede voorbeelden en ideeën. Met dat boek gaan we, samen met de werkeenheden, actief op pad naar potentiële initiatiefnemers.

2) inspelen op kansen voor natuurrealisatie vraagt van alle (manifest)partijen die erbij betrokken zijn **een actieve en open houding** als die, vaak onverwachte, kansen zich voordoen. Dat vraagt soms loslaten of bijstellen van de eigen plannen en/of het actief ondersteunen van nieuwe initiatiefnemers. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant pakt deze uitdaging in 2017 graag samen met alle manifestpartijen op.

4) Nieuwe deelnemers werven

Om de totale natuuropgave in Brabant voor 2027 te realiseren hebben we naast onze vaste manifestpartijen ook nieuwe deelnemers nodig, die samen met ons gaan investeren in het aanleggen van nieuwe natuur. We hebben nog een paar duizend hectare te gaan. Dus iedereen die wil kan meedoen.

Wie zijn die nieuwe partijen? Op de eerste plaats de gemeenten. De Brabantse steden Breda, Eindhoven, Den Bosch, Helmond en Tilburg gaven in oktober 2016 het goede voorbeeld. Zij gaan samen minimaal 500 hectare nieuwe natuur en 40 kilometer ecologische verbindingzones realiseren.

Dat smaakt naar meer. We gaan in 2017 proactief in gesprek met gemeenten. Uiteraard in afstemming met de provincie en de manifestpartijen, maar wel onder het motto 'niet teveel over praten, maar gewoon er op af'.

Naast de gemeenten zijn er nog meer partijen die wij willen aanspreken op hun betrokkenheid. Denk aan (agrarisch) ondernemers, landgoedeigenaren, bewonerscollectieven enzovoort. Op ons bezoeklĳstje voor 2017 staat in ieder geval tal van gemeenten, IVN Brabant, Brabant Water, Nationaal Groenfonds, ASR, ProRail en de Toekomstboeren.

5) Investeren in ecologische verbindingzones

De aanvragen voor Ecologische Verbindingszones blijven in 2014 en 2015 fors achter bij onze ambitie. Onze opgave betreft 710 kilometer. Daarvan was begin 2016 nog geen 10 kilometer aangevraagd.

Als reactie daar op hebben wij in 2016 een aantal noodzakelijke aanpassingen in de randvoorwaarden

(Investeringsreglement) en de werkwijze voor de realisatie van ecologische verbindingzones doorgevoerd. Zo is het Investeringsreglement eenvoudiger gemaakt, de werkwijze aangepast en het subsidiepercentage, onder voorwaarden, verhoogd naar 75%. Dat was nodig. We gaan er vanuit dat hiermee een inhaalslag gemaakt kan worden. Uiteraard houden we de voortgang goed in de gaten.

Daarmee zijn we er nog niet, want ook bij de realisatie van de EVZ ligt er een belangrijke opgave om de bureaucratie terug te dringen. Daar gaan we, samen met de provincie, mee aan de slag. Mogelijk komen er in 2017 ook nog aanvullende verbeterpunten uit de beleidsevaluatie, die momenteel door de provincie wordt uitgevoerd.

6) Geld van derden

In de huidige businesscase van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is bepaald dat een deel van de nieuwe natuur gerealiseerd wordt met 15% en 0% subsidie van het GOB. De cofinancieringopgave (85% - 100%) is daarmee fors.

De passages hierover in de Aandeelhoudersinstructie luiden:

Provinciale EHS

Segment C: Het realiseren van indicatief 500 - 750 ha. Provinciale EHS waarbij de inbreng vanuit de provincie (middelen en grond) maximaal 15% is en de inbreng (middelen en grond) van derden minimaal 85% is.

Rijks EHS

Segment C: Het realiseren van indicatief 50 tot 200 ha. Rijks EHS waarbij de inbreng vanuit de provincie (middelen en grond) maximaal 15%

Figuur: passage uit Aandeelhoudersinstructie vastgesteld door AVA op 28 mei 2014

Cofinanciering is mogelijk met onder meer de aanleg van nieuwe landgoederen en rood-voor-groen-constructies en het inzetten van leningen en participaties, maar we zien ook kansen bij de zogenaamde 'derde geldstromen'. Geldstromen, die lopen langs de bijdragen die de initiatiefnemer en het Groen Ontwikkelfonds Brabant leveren.

We onderzoeken in 2017 onderstaande mogelijkheden:

- geldstromen vanuit CO2-compensatie;
- habitatbanking;
- samenwerking met groene ondernemers;

- Europese subsidies:
 - o eind 2016 is er een Europaregeling toegevoegd aan het Investeringsreglement, bedoeld om aanvragen voor Europese subsidies te stimuleren. In 2017 zal blijken of deze regeling succesvol is;
- Financiële middelen vanuit Natuurcompensatie. De provincie, maar ook gemeenten, hebben nog natuurcompensatieverplichtingen in te vullen. Slimme combinaties bieden mogelijk kansen.

7) Subsidiekaart op orde en één loket

Het afstemmen van alle inhoudelijke en administratieve (werk)processen is een arbeidsintensieve opgave gebleken. In 2015 en 2016 is hiervoor door de provincie Noord-Brabant veel werk verzet. De klus is echter nog niet geklaard. Sinds de start van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is duidelijk dat de subsidiekaart, op basis waarvan initiatiefnemers nu aanvragen doen, niet op orde is. Het cluster Natuur, Water & Milieu van de provincie Noord-Brabant is een project gestart om de basiskaart op orde te krijgen. De aanpassingen vragen ook beleidsmatige keuzes. Naar verwachting is het project medio 2017 afgerond. Op dat moment moet ook de opdracht van de provincie aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant worden herijkt. Het feit dat de basis niet op orde is, zet de geloofwaardigheid van het Groen Ontwikkelfonds Brabant onder druk.

Om de administratie in de toekomst op orde te houden is ook afstemming tussen de verschillende administratieve systemen en processen noodzakelijk. Dit vraagt om afstemming tussen de clusters Projecten en Vastgoed, Cluster Natuur, Water & Milieu en Ruimte en het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

In 2015 en 2016 is gebleken hoe complex dit is. Vooral omdat de systemen (en mensen) tot op heden hierover geen gestructureerd contact met elkaar hebben. Er blijkt veel tijd nodig om elkaars taal te leren spreken (geen gezamenlijk definities), de gehanteerde uitgangspunten te achterhalen en de verschillende processen in beeld te brengen (veel werkprocessen waren niet beschreven). Nu de huidige processen in kaart zijn gebracht wordt gestart met het formuleren van de gewenste situatie. Eind 2016 is er door het bestuurlijk overleg gevraagd om snelle besluitvorming over de gewenste werkwijze.

Onze ambitie is om één loket in te richten waar initiatiefnemers met hun plannen terecht kunnen en waar zij een sectoroverstijgend antwoord krijgen. De werkwijze nu, waarbij spreekwoordelijk prachtige aardappelen door de provinciale sectorale frietsnijder worden

gehaald, moet echt anders. Daar lijkt iedereen het over eens. Het is nu een kwestie van anders organiseren.

8) Teamwork stimuleren

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is een netwerkorganisatie en heeft geen personeel in dienst. De meeste mensen worden via SLA's ingehuurd vanuit de provincie. Dat leidt niet automatisch tot teamwork, want mensen komen elkaar niet als vanzelf tegen. Omdat teamwork de basis is van een lerende (netwerk)organisatie zal in 2017 aandacht worden besteed aan het creëren van voorwaarden van teamwork. Een gezamenlijke werkplek, werkoverleggen en informele activiteiten zijn daar onderdeel van.

9) Blijvende aandacht voor bedrijfsvoering

Ook de bedrijfsvoering van het Groen Ontwikkelfonds Brabant vraagt in 2017 aandacht. Eind 2016 is de accountant gestart met een audit op de twee hoofdprocessen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant: grond- en vastgoedtransacties en het subsidieproces. De resultaten worden begin 2017 verwacht. Daarna wordt een audit uitgevoerd op het financiële proces. Eventuele verbeterpunten worden uiteraard geïmplementeerd.

Voor 2017 staan de jaarlijkse update van het risicomanagementprotocol en de jaarlijkse evaluatie van de dienstverleningsafspraken met clusters van de provincie op de agenda. Met name de evaluatie van de wijze waarop de financiële ondersteuning van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is geregeld verdient aandacht. Zeker nu er vanwege een reorganisatie binnen de ambtelijke provinciale organisatie geen duidelijkheid is over de toekomstige ondersteuning.

10) Zegt het voort!

Onze communicatiestrategie beweegt van vooral eenrichtingsverkeer (informerende van anderen over wie wij zijn en wat wij doen) naar meer tweerichtingsverkeer (inspireren, dialoog aangaan en samenwerken met overeenstemming als doel)

In 2017 blijven we maandelijks een nieuwsbrief versturen, maken we een inspiratieboek, gaan wij samen met onze manifestpartners gerichte bijeenkomsten organiseren voor hun achterban en ontwikkelen we campagnes die tot doel hebben om vernieuwende en frisse ideeën los te maken bij ondernemers, overheden, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen.

Tot slot neemt het Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2017 uiteraard ook deel aan de gemeenschappelijke communicatieaanpak van de manifestpartijen.

Nawoord

Voor de organisatiebegroting 2017 verwijzen wij naar de subsidieaanvraag van het Groen Ontwikkelfonds Brabant, ingediend op 1 oktober 2017. Voor de financiële prognoses en (meerjaren)planningen van de programmabegroting verwijs ik naar de jaarlijkse update, eveneens op 1 oktober 2017 door het Groen Ontwikkelfonds Brabant aangeleverd bij de provincie Noord Brabant.

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

info@groenontwikkelfondsbrabant.nl

www.groenontwikkelfondsbrabant.nl

Telefoon 06-30956450